

qu. 3. cum *Barchio*. Chirurgus potest quidem intrare ad seandam venam, et etiam Pharmacopola ad docendum (si opus sit), quomodo medicamentum sit parandum; *Sanc. l. 6. c. 16. n. 59. et de Alex. qu. 4.* Factores, Notarii, et similes etiam ingredi possunt, si necessitas urgeat, puta ad iudicandum de ruina imminente, ad inveniendam scripturam necessariam in Archivio, ad faciendum testamentum puellæ, *de Alex. qu. 5.* Sic etiam ingredi possunt ex licentia, fabri, hortulani, fabricatores, putearii, putatores, molitores, et similes, qui artem suam non possint extra commode exercere: item bajuli ad ferenda quæ à Monialibus ferri non possunt. Si autem licentia nominatim sit data pro uno bajulo, isto deficiente, non potest alius substitui, nisi licentia esset indeterminata, v. g. *ut bajulus ingredi possit*; ita *Alex. qu. 7. Sanch. c. 16.* Admittit etiam *Sanch.* sartores, si extra non possent commode aptare vestes; et consentit *Cassian.* si adsit usus; Sed merito id negant *Bon. q. 4. p. 4. n. 11. et Pal. D. 4. p. 10. §. 3. n. 11.* An autem, concessa licentia pro magistro artis cum discipulo, possit ingredi, vel immorari discipulus sine magistro? Negant *Barchius apud de Alex. §. 5. q. 8.* nisi ex aliquo impedimento magister non potuerit ingredi, aut immorari. Affirmant verò alii, et *de Alex.* putat probabile, quia dictio *Cum* æquivalet dictioni *Et*. An autem possint admitti in clausuram infantes nondum doli capaces? Affirmat *Barb. cum Nav. Azor. Bonac. com. etc.*, quia prohibitio principaliter afficit ingredientes: cum ergo infantes non ligentur præcepto ob carentiam usûs rationis, nec etiam Moniales. Attamen S. C. sæpius declaravit oppositum: vide *de Alex. qu. XI, l. c.* Et tantò magis hoc dicendum de amentibus, ex quibus insuper potest facile timeri periculum scandali.

227. — Confessarius verò ingredi potest ad administranda Sacramenta Pœnitentiæ, Eucharistiæ, et Extremæ Uctionis Moniali ægotanti, quæ ad Confessionalem non potest accedere? Et non solum in periculo mortis, sed quoties ex præscripto Regulæ dispensatur Communicatio: Item quoties illa Monialis communicare consueverit; ita communiter *Bon. q. 4. p. 4. n. 4. Barb. All. 12. nu. 49. et de Alexand. cap. 7. §. 6. q. 2. cum Sanchez, Rodr. et communi*, ex Declar. S. C. debet autem Confessarius ingredi indutus superpelliceo, et stola, atque sic ibi morari; debetque egredi, quin ad aliam Monasterii partem se divertat etiamsi esset ad visitandam aliam infirmam, quæ tamen non indigeat Sacramentis; *de Alex. q. 2. et Barb. d. n. 59.* Confessarius secularis intrare debet sine socio, ut S. C. declaravit; Regularis verò debet habere socium probatæ vitæ, et maturæ ætatis, ex Bulla Alexand. VII. Dum autem Confessarius Confessionem audit, debent assistere Comitatrices ad januam, ita ut eum videre possint; vide *de Alex. ibid.* Potest etiam Confessarius ingredi, et pernoctare in Monasterio, si Monialis laboret in extremis *de Alex. §. 6. q. 3.* ex Declar. S. Congreg. Potest etiam ingredi Confessarius ab benedicendum Monasterium à spiritibus infestatum, *de Alex. qu. 9. cum Nav.*

Nald. ex Declar. S. Congreg. An autem ad exorcizandam obsessam, S. C. die 10 Nov. 1582 annuit posse, si Sacerdos sit probatæ vitæ; Sed postea 1 Julii 1606 id prohibuit, et dixit potius impetrandam esse à S. C. licentiam, ut Monialis illa exorcizetur in Ecclesia exteriori Monasterii, vide *de Alex. ib. q. 5.* Potest etiam Confessarius post Sacramentum collatum dare Reliquiam ad osculandum, benedicere cellam, etc. et etiam tunc de aliquo negotio temporali loqui; ita *de Alex. c. 7. §. 6. q. 9.* Probabiliter dicunt plures *de Alex. qu. 10. ex Glossa. in c. Decret. verb. Debet, de Reg. Jur. in 6.* quòd si Confessarius extraordinarius, ingrediens cum licentia data pro una vice, non possit Confessionem excipere, vel perficere propter morbum, poterit postea iterum ingredi sine alia licentia. Et idem dicunt, si Monialis confessa statim advocet Confessarium egressum, ad dicendum peccatum oblitum, cum illud spectet ad idem iudicium. Præterea sentit *de Alex.* quòd Confessarius, postquam Confessionem Monialis infirmæ audierit, bene potest aliquod novum ædificium Monasterii benedicere, et etiam deferre cuidam aliæ infirmæ quamdam insignem Reliquiam: sic etiam, ait posse ob aliquam justam causam immorari in Monasterio ad breve tempus ad intuendas Officinas, et ad tractandum aliquod temporale negotium.

228. — Dubit. 7. an qui est ingressus Monasterium cum licentia, incurrat excommunicationem, aut graviter peccet, si finito negotio statim non egrediatur? Resp. 1. Non incurrit censuram, licet ipse multum immoretur, quia Clausura tum solum violatur, cum sine licentia usurpatur ingressus; ita *Sanch. Dec. l. 6. c. 16. num. 60. Bonac. q. 4. p. 5. n. 22. et Bordon. de Zerola ap. de Alex. c. 7. §. 3. q. 4.* Et hoc ait *Sanch. l. c.* (contra *Rodrig.*) procedere etiamsi quis immoretur ad malum finem, quia hic jam est cum licentia ingressus, ut Concilium permittit. Sed *Bonac. l. c.* censet quòd esto hic non incurrat excommunicationem Tridentini, incurrat tamen excommunicationem Papæ reservatam in Decr. S. C. edito jussu Clem. VIII, die 22 Nov. 1622 ubi excommunicantur omnes *violantes Clausuram ad malum finem*; hunc enim ait jam violare Clausuram immorando cum prava intentione; sed huic responderi potest, quòd cum agatur de pœnis, violatio illa strictè intelligenda est, prout intelligit Concilium, nempe de ingressu et egressu sine licentia.

Resp. 2. E contrario non excusatur à peccato mortali, si mora sit longa, quia delinquit adversus obligationem Clausuræ: Secus si mora sit brevis, cum in hoc præcepto non immorandi bene admittatur parvitas materiæ; ita communiter *Sanch. et Bon. ll. cc. ac Barb. All. 102. n. 56. cum Miranda, et Rodr.* Imò *Sanch. ibid. ac Mol. Rodr. et Mirand. ap. Bon.* dicunt eum qui parum immoratur excusari etiam à veniali, tum quia sic usu receptum est etiam apud viros timoratæ conscientiæ; tum quia, cum hoc præceptum sit morale, morali modo accipiendum est. In hoc autem brevem moram censeat *Diana p. 3. tract. 2. R. 51. cum Villal.* esse quadrantem.

Dubit, 8. an is incurrat excommunicationem qui ingreditur cum licentia, et ex causa justa, sed simul cum intentione prava? Sentit *Bon. Dub. 4. p. 5. n. 18.* esse probabile quòd hic incurrat, quia non præsumitur Superior in eo casu licentiam concessisse. Sed oppositum tenet *de Alex. c. 7. §. 3. qu. 5.* et meritò id probabile censet ipse *Bonac. cum Rodriq. et Zerola*, quibus adhæret quoque *Sanch. l. 6. c. 16. n. 68. et c. 17. n. 28*, quia censura fulminatur tantum in ingredientes sine licentia, non autem in eos qui cum licentia intrant, etsi cum malo fine; poenæ enim strictè sunt intelligendæ, et prava intentio non tollit primam ingrediendi causam, propter quam data est licentia.

229. — Moniales autem Clausuram violantes, necnon alii concedentes illis violare, sive eas comitantes, aut receptantes, pariter excommunicationem papalem incurrunt, *Const. S. Pii V* quæ incipit, *Decori*, edita 1 Febr. 1509, ap. *Sanch. Dec. l. 6. c. 11. n. 35.* ubi contra excusatur egressio, si adsit justa causa, nempe (ut ibi dicitur) « magni incendii, vel infirmitatis, lepræ, aut » epidemiæ. » Nomine autem *Epidemiæ* declaravit S. Congr. ap. *Alex. c. 7. §. 9. q. 2.* intelligi tantum veram et realem pestem. Sed dicunt *Bon. qu. 1. p. 9. n. 2. Holzm. t. 1. p. 480. n. 592. et Sanch. l. c. n. 35. cum Nav. Manuel, et Cenedo*, venire non solum morbum verè pestilentem, sed quemcumque morbum contagiosum, qui alios inficere soleat, prout est morbus S. Lazari, ignis sacri, et similibus, casu quo Monialis infirma non possit curari in Monasterio sine periculo infectionis aliarum. Idque inferunt ex cap. *Periculoso de Statu Reg. in 6.* ubi prohibetur egressus Moniali, « nisi fortè tanto et tali morbo evidenter earum » aliquam laborare constaret, ut non possit cum aliis sine gravi » periculo seu scandalo commorari. » E converso rectè aiunt *Bon. l. c. num. 18. cum Rodriq. Zerola, Gutt. et Cord. ac Barbos. All. 102. n. 20. cum Miranda, Sorbo, et Cenedo* (contra *Nav. Azor. Suar. et Graff.*) non sufficere ad egrediendum infirmitatem gravem sine periculo infectionis aliarum, tum quia hic casus non excipitur in *Const. S. Pii*; tum quia aliàs magnum sequeretur damnum Clausuræ, cum tales morbi in Monasteriis sint frequentes. Docent autem *Sanch. c. 15. n. 60 et 61. et Bon. n. 21.* Monialem, finita curatione, aut cessante causa egressus, statim teneri reingredi: illud tamen statim rectè dicunt intelligi moraliter; unde excusant Monialem à mortali, si moretur extra per unum vel duos dies. Item ait *Sanch. c. 16. n. 69.* illam non incurrere excommunicationem, si extra commoretur, quia ipsa jam egressa est cum licentia. Quamvis autem in *c. Periculoso* fiat mentio de sola causa incendii, etc. ut supra, bene tamen aiunt, *Sanch. c. 15. n. 37 et 44. Bon. n. 6 et 7. ac de Alex. c. 7. §. 9. q. 2. cum Nav. et Barb.* sufficere ad egrediendum causas similes, ut bellum imminens, inundatio fluminis, aut ædificii ruina. Quando vero patet aditus et tempus nempe si periculum patitur moram, requiritur omnino ex præfata Bulla S. Pii V ad egrediendum licentia in scriptis ab Episcopo, et etiam à Prælato regulari, si Monasterium sit

temptum, cum ibi dicatur: « Sitque causa hæc cognita, probata, atque in scriptis expressa per superiores, et simul per Ordinarium. »

An autem incurrat excommunicationem Monialis egrediens extra Monasterium ad unum tantum pedem? Negant *Graff. Nald. Meroll.* et adhæret *Croix l. 4. n. 85. et l. 1. n. 673.* si statim redeat. Sed probabilius affirmant *Bon. qu. 1. p. 8. n. 6. et Sanch. l. 6. c. 16. n. 70.* Valde tamen rationabiliter excusanda est cum *Sanch. Monialis*, quæ non egreditur toto corpore extra Clausuram, ut dicunt *Sanch. et Bon. ll. cc.*

Notandum hic ex *Decr. Clem. VIII.* (apud *Pell. c. 7. q. 7. n. 22.*) unamquamque Monialem debere solam dormire, ideoque tot cellas in unoquoque Monasterio faciendas esse, quot ibi degunt Moniales. Idem declaravit S. C. Episcop. et Regular. apud *Ferrar. Bibl. t. 5. v. Moniales a. 2. n. 7.* Sic etiam S. C. Episcop. et Regular. ap. eundem *Ferrar. l. c. art. 1. n. 5.* pluries statuit puellas commorantes in Monasteriis Monialium causa educationis debere habere locum separatam à Monialibus pro earum dormitione, sicut et pro operibus.

230. — Hæc quoad Clausuram Monialium. Adest autem alia excommunicatio Papæ reservata contra mulieres violantes Clausuram Religiosorum, lata à S. Pio V in Bulla *Regularium*, an. 1566, et in alia *Greg. XIII. Ubi gratia*, edita 13 Jun. 1575, quas referunt *Bon. de Claus. q. 5. p. 3. n. 1. Salm. tr. 15. c. 5. n. 176. et Spor. t. 3. p. 100. n. 159.* Hancque excommunicationem incurrunt non tantum fœminæ quæ prætextu facultatum prætendunt ingredi in Monasteria virorum vel mulierum, ut declaravit *Greg. XIII.* sed etiam illæ quæ sine tali prætextu Conventus virorum ingrediuntur, ut per aliam Bullam editam die 16 Jul. 1570, quæ incipit, *Romanum Pontificem*, idem S. Pius V declaravit, dicens: « Declaramus fuisse et esse mentem nostram, » quòd dictæ litteræ non solum comprehendant mulieres habere » prætendentes Indultum ingrediendi Monasteria, sed etiam quas » cumque alias, tam in genere quàm in specie, etc. » Et ita communissimè et rectè tenent *Pal. tr. 16. D. 4. p. 8. n. 1. Suar. de Rel. t. 4. tr. 8. l. 1. c. 7. n. 9. Bon. l. c. Nav. c. 27. n. 105. et Salm. l. c. n. 176. cum Lez. Pell. Garc. etc.* (contra *Laym. Delb. etc.*) Idemque docet *Sanch. Dec. l. 6. c. 16. n. 79.* qui cum *Suar.* dicit, quòd Auctores ideo contrarium tutati sunt, quia non legerunt præfatum *Declarat. S. Pii V.* Nec obstat id quòd obijciunt *Laym. et Delbene apud Salm. n. 195.* nempe quòd cum *Gregorius XIII.* innovaverit solam priorem *Const. S. Pii V Regularium*, faciendo tantum mentionem de fœminis prætextu facultatum ingredientibus, videtur secunda *Const. S. Pii, Romanum Pontificem*, vel non fuisse promulgata, vel non recepta. Nam respondetur ex eo quòd præfata secunda Constitutio fuit posita in Bullario S. Pii, et ex praxi atque stilo S. Pœnitentiariæ satis ostendi, quòd præfata secunda Constitutio jam fuit promulgata et usu recepta. Et hic insuper notandum, quòd ex Bulla *Gregorii, Regulares, præ-*

sertim Superiores, præter pœnas suspensionis à Divinis, et privationis Officiorum, ac inhabilitatis ad alia, latas in Bulla S. Pii, incurrunt etiam excommunicationem, si ingredi faciunt, vel permittunt mulieres prætextu facultatum in eorum Monasteria. An autem Regulares admittentes fœminas ingredientiæ sine prætextu incurrant excommunicationem? Negat *Fill. tr. 15. c. 5. q. 7. n. 119*; ac *Bonac. p. 3. n. 2* putat probabile, quia S. Pius jam declaravit mentem suam, quòd prima Bulla comprehendebantur mulieres intrantes etiam sine prætextu, sed Gregorius hoc non declaravit.

231. — Excipiuntur tamen ab hac prohibitionem I. Reginæ, Electricæ, et similes, earumque filiæ, ut docent *Suar. de Censur. D. 22. sect. 6. n. 12. Sanch. l. 6. c. 17. n. 9. Bon. q. 4. p. 2. n. 5. II. Fundatrices quæ fundum concesserunt, vel situm Monasterii, vel propriis sumptibus illud ædificare fecerunt, aut redditibus dotaverunt; quibus insuper remittitur decens comitatus aliarum; Spor. l. c. et Elbel n. 650. Hoc tamen declaravit regnans P. Bened. XIV in Bulla Regularis, (quam reperies Tom. IX. inter Decreta N. VII.) intelligi, dummodo habeant privilegium à Sede Apostolica in forma Brevis, illudque exhibeant locorum Ordinariis, vel Præsulibus Monasterii. III. Fœminæ necessariæ ad curationem alicujus Religiosi (intelligendum cum licentia Superioris) vel quæ fugerent ad evitandam necem, *Sporer, et Elbel ll. cc.* Nomine autem *Conventus*, dicunt *Pal. tr. 16. D. 4. p. 4. n. 6. et Elbel p. 642. cum Sanch. Laym. et aliis*, non venire domos privatas, seu Residentias, ubi unus vel alter Religiosus habitare consuevit, quia hæc nequeunt dici conventus. Nec venire domos, addit *Elbel*, ubi Religiosi degunt causa ædificandi Monasterium, nisi ibi sufficientia sint habitacula, ita ut Communitas regulariter jam vivere possit. Cæterum ait idem *Elbel n. 671*, quoad modum servandi Clausuram, attendendas esse legitimas consuetudines ac rationabiles, auctoritate Superiorum approbatas: non autem eas, quæ potius abusus et corruptelæ dicendæ sunt. Dicunt autem *Barb. Bonac. etc.* Sacristia Regularium esse Clausuram; sed *P. Ferraris (Bibl. verb. Convent. n. 14.)* asserit praxim ferè ubique esse contrariam.*

232. — Hic autem refert plura adnotare circa prohibitionem indictam in Jure, et in Casu reservato in Diœcesi Neapolitana, viris colloquendi cum Monialibus. Pro hac sciendum in Concilio Lateranensi anno 1179, ut habetur in *c. Monasteria, de Vita et Honestate Cleric.* latam fuisse excommunicationem ferendam sententiæ ab Episcopo contra Laicos, et suspensionem in Clericis frequentantes Monasteria Monialium his verbis: « Monasteria Monialium, si quisque Clericus sine manifesta et rationabili causa frequentare præsumpserit, per Episcopum arceatur; » et si non destiterit, ab Officio Ecclesiastico reddatur immunis; » si Laici, excommunicationi subdantur. » Per quot autem vices hæc frequentia constituatur, Glossa in *cit. c. Monasteria*, censet constitui per duas vices, scilicet in uno die, vel duobus conti-

nuis, ut dicit *Gratianus*. Verùm communiùs *Nao. et Manuel.* putant constitui per tres vices in tribus diebus continuis, ut etiam *Sanch. Dec. l. 6. c. 16. n. 22. et Bon. de Claus. t. 1. q. 3. p. 2. n. 4.* vel per unam vicem singulis mensibus, ut iidem *Sanch. et Bon.* aut quater in eadem hebdomada, ut ait *Bon.* qui contra addit cum *Nao. et Manuel. ap. Sanch.* non constitui frequentiam, si sit quater in anno, sive semel in trimestri. In hoc tamen ultimo casu dicit *Barb. All. 102. n. 70*, posse Episcopum excommunicare accedentes, si velit.

Circa autem Regulares ipsis jam priùs specialiter interdictus fuerat accessus ad colloquendum cum Monialibus in VIII Synodo an. 787, ut habetur in *c. Definimus 21. Caus. 28. q. 2.* ubi: « Adulterium intercipi, si habeat aditus Monachus ad Monacham » secretò singulariter ad colloquendum. » Præterea, in Decreto S. C. edito jussu Sixti V, an. 1590, Regularibus colloquentibus cum quibuscumque Monialibus, sive sui, vel alterius Ordinis, vel cum qualibet muliere in Monasterio degente, imposita est pœna privationis Officii, vocis activæ et passivæ, ipso facto incurrenda. Confessariis autem Regularibus fuit interdictum, in ædibus Monialium Monasterio contiguis pernoctare, aut facere ut alii pernoctent, vel aliàs secum retinere; item ne in iis cibum sumant extra tempus Confessionum generalium. Et hæc lex verius obligat sub mortali, ut docent *Bonac. q. 3. p. 4. n. 4. cum Sayro, Homob. et Barchio, ac Ciera D. 6. n. 26. v. Verum, cum Potestà, Verricel. Donato, Llamas, et Manuel.* (contra *Nao. et Pal.*) ex Decreto S. C. Conc. edito 1 Jul. 1626, ubi declaratum fuit, Regulares accedentes ad Monasteria Monialium contra formam præfati Decreti editi mandato Sixti V, *ultra pœnas incurrere etiam pœnam peccati mortalis.* Item hîc notandum, quòd in præfato Decreto Sixti V dictum fuit, Regulares tantum à S. C. impetrare posse licentiam ad colloquendum cum Monialibus. Sed eadem S. C. Conc. in alio Decreto (in extensum relato à *Bon. q. 3. p. 4. n. 4.*, et à *Ciera D. 6. n. 26.*) de mandato Urb. VIII, 20 Novemb. 1623, concessit « locorum Ordinariis, ut, quatenus » sibi visum fuerit in Domino expedire, licentiam concedere » possent per quatuor vices ad summum quolibet anno cuique Regulari, ut Moniales sibi in primo et secundo tantum consanguinitatis gradu conjunctas convenire, et alloqui possit. Id verò » ut nullo modo liceat diebus festivis, aut Adventu, Quadragesima, feria sexta, sabbato, et vigiliis: prædictaque licentia obtenta ab Ordinario, et ab alio ad quem spectat eam concedere, » assignetur Confessario ordinario Monasterii, qui penes se retinere debeat, isque associet et præsens sit: et Auscultatrices » de more, non aliæ, assistant: prædictaque licentia pro die et » hora certa, et in scriptis concedatur, in librisque Cancellariæ » ejusdem Ordinarii adnotetur. Quòd si Ordinarii aliter quàm » servata forma supradicta licentiam concesserint vel permiserint, sciant se intentionis SS. D. N. transgressores; Regulares » autem pœnis in supradicto Decreto (scilicet Sixti V) con-

» tentis, ac si nullam licentiam obtinuissent, se noverint addic-
» tos, etc. »

Sed postquam hæc scripserim, inveni, quòd cum apud S. C. Conc. factum fuisset quæsitum, an Regulares accedendo ad colloquendum cum Monialibus sine licentia Episcopi, peccent mortaliter, etiamsi accedant ex rationabili causa? S. C. die 26 Nov. 1682, ut habetur apud *Monacell. Tom. 1. Append. p. 436*, respondit, non licere sine licentia Episcopi. Et idem habetur in Bulla *Gravissimo*, edita die 31 Octob. 1749, à Bened. XIV, (vide in *Bullar. t. 3. ibi n. XII.*) in qua refertur vetitum fuisse Regularibus à S. C. accedere sine licentia Episc. ad Monasteria Monialium, nec etiam ipsis subjecta. His autem positis videtur hodie Regulares (quidquid alia Decreta prius statuerint, quæ in desuetudinem abierunt) licite posse accedere toties quoties ad colloquendum cum Monialibus ex licentia Episcopi.

Hæc præscripta sunt de jure communi. In omnibus autem ferè Diocesisibus, et signanter in Neapolitana, adest casus reservatus cum excommunicatione « in loquentes sine Archiepiscopi, vel » Vicarii Monialium licentia cum Monialibus in Monasteriis » etiam exemptis, vel cum aliqua aut aliquibus earum, etiamsi » sit Conversa, aut Novitia, sive educationis, sive alterius rei » causa ibid. commoretur, conjunctis in primo vel secundo con- » sanguinitatis gradu dumtaxat exceptis: declarantis, quòd qui » facultatem obtinuerit loquendi cum aliqua prædictarum, non » possit data opera et ex professo cum aliis loqui. Insuper (ex- » communicantur) ii præsertim qui cum aliqua ex prædictis aut » coram ipsis, tam in Monasteriis, quàm Conservatoriis, seu » Collegiis commorantibus, de rebus obscenis per verba aut » actus impudicos præsentis egerint, absentes verò per litteras » aut internuncios, necnon viri aut mulieres, sive intra sive extra » Monasterii vel Conservatorii aut Collegii septa, qui prædictas » litteras vel mandata detulerint. »

255. — Dubit. 1. An in tali prohibitionem vetetur solus accessus sine colloquutione? Affirmant *Sanch. Dec. l. 6. c. 16. n. 112. et Bon. de Claus. D. 3. p. 1. n. 3. cum Nap. et Rodr.* Hinc dicunt prohiberi accessum ad Monasterium, etiam ad inspicendas Moniales. Sed probabilius *de Alex. c. 7. §. 10. q. 1. ex Januar. et Jordan.* dicit vetari accessum formalem, scilicet cum effectu. Unde accessus prohibitus duo importat copulativè, nempe accedere ad locum, et loqui; sic enim clarè colligitur ex *cit. c. Definimus*, in quo simultaneè prohibetur *aditus ad colloquutionem*; et ex Decr. mox supra relatis editis de mandato Sixti V et Urb. VIII, ubi semper fit mentio copulativè de accessu et colloquio.

Hinc probabiliter dicunt *Diana p. 3. tract. 2. R. 48. de Alex. l. c. cum Lez. Tamb. et Januar.* et consentit idem *Bon. l. c. num. 2. cum Graff. et Homob.* (contra *Meroll. et Pasqual.*) per se loquendo, non esse vetitum colloqui cum Monialibus è domo propinqua, quia deficit accessus; sicut nec etiam scribere, ut *Bon. D. 3. p. 2. n. 5. Mazz. t. 3. p. 534. et de Alex. ibid. cum*

Barbos. Riccio, Tamb. Januar. et aliis. Sic etiam non prohibetur colloqui per nuncium transmissum, *Bonac. p. 1. n. 2. cum Graff. et Homob. ac Mazzot. loc. cit. cum Quarti, Januar. et Diana.* Dixi per se loquendo, nam juxta casum reservatum Neapoli, ut bene notant *Ciera D. 6. n. 26.* et idem *Mazz. p. 523. v. Not. 1.* incurrunt excommunicationem etiam qui colloquantur è domibus propinquis, et etiam qui loquuntur cum Moniali nihil respondente; ibi enim excommunicantur non solum colloquentes, sed simpliciter loquentes; Item omnes absentes, qui cum Moniali, vel alia degente in Monasterio, vel Conservatorio, « de rebus obscenis egerint per litteras, aut internuncios. »

254. — Dubit. 2. An loquentes per nutus aut signa non obscena, incurrant casum reservatum? Affirmant *Mazzotta tom. 3. p. 534. cum Quarti, Januar. Graff. et Baucio*, quia conceptus bene alteri oppositum tam verbis quàm signis. Sed meritò probabile putat oppositum ipse *Mazzotta cum Pelliz. Tambur. et Diana*, nam locutio per signa non est propriè locutio; prohibitiones autem tanquam odiosæ stricte sunt intelligendæ.

255. — Dubit. 3. An sit peccatum mortale semel colloqui cum Moniali? Loquendo de jure communi, *Sanch. Dec. l. 6. c. 16. n. 120. cum Nap. censet*, quòd etiam frequenter, et sine justa causa cum Monialibus colloquentes non peccant mortaliter, nisi ipsi post monitionem Episcopi non desistant. At dicunt *Bon. de Claus. q. 3. p. 3. n. 1. et de Alex. c. 7. §. 10. q. 2. cum Miranda, Rodr. et aliis*, ex Decreto S. C. 1 Jul. 1606, quòd hujusmodi Monasteria frequentantes, licet non incurrant pœnas nisi post monitionem Episcopi, tamen non excusantur à mortali, quia in decreto S. C. Conc. (edito ut supra jussu Sixti V) imponitur pœna valde gravis, quæ non solet imponi nisi pro gravi culpa. Sed huic responderi potest, id ibi dispositum esse tantum circa Regulares. Loquendo verò de casu reservato in nostra Diocesi, nulli dubium quin peccet mortaliter qui adhuc semel per tempus notabile loquitur cum Moniali, ut bene aiunt *Mazzot. p. 343. et Ciera Dist. 55. n. 9. cum Januar. et Quarti*, ibi enim non frequentatio, sed sola locutio vetita est.

256. — Dubit. 4. An in hujusmodi locutione detur parvitas materiæ? Negant *de Alexand. c. 7. §. 10. qu. 3.* idque probat ex Decr. S. C. edito 1 Maii 1669, approbato ab Innoc. IX, ubi: « S. Congreg. Conc. Trid. habita notitia quòd nonnulli Regulares absque licentia crates Monialium adire et frequentare non dubitent, prætendentes non esse prohibitum per breve tempus » etiam ad quadrant. horæ cum dimidio, Moniales alloqui; ad hujusmodi perniciosos errores eliminandos, opinionem prædictam » improbens ac damnans, declaravit Regulares qui ad Monasteria Monialium, quamvis ipsis Regularibus subjecta, absque » legitima facultate accedunt, colloquendo etiam per quodcum- » que modicum temporis spatium cum monialibus, peccare mortaliter, eosque pœna excommunicationis, privationis vocis activæ et passivæ, aliisque statutis pœnis posse ab Ordinario

» tanquam Sedis Apostolicæ Delegato coerceri.» Ex verbis igitur illis, «per quodcumque modicum temporis, insert de Alexandro,» non dari parvitatem materiæ in tali collocutione.

Affirmant tamen communiter *Bon. de Claus. q. 3. p. 3. n. 1. Diana p. 3. tr. 2. R. 48. v. Nota 6. Mazz. p. 534. cum Quarti, Veric. et Tamb. ac Ciera D. 6. n. 9. (cum Januar.)* qui ait parvitatem materiæ ab omnibus in hoc admitti debere: et meritò, nam adhuc in præceptis divinis datur materiæ parvitas, quæ excusat à mortali, nisi (ut communiter DD. tradunt) in qualibet parva materia reperiat tota malitia culpæ, ut est in perjurio, re venerea, et simonia. Discrepant verò AA. in assignando, qualis sit in tali collocutione parva materia. *Ciera l. c. cum Januar.* censetesse pauca verba, quæ *Merolla ib.* putat esse decem verba. *Diana* autem et *Mazz.* putant esse spatium unius *Miserere*, et aliquid amplius. Demum *Quarti, et Vericelli apud Mazz.* dicunt esse unum quadrantem. Neque videtur (ut putat *de Alex.*) in Decreto *Clem. IX.* reprobata fuisse hanc opinionem; licet enim prohibeatur collocutio per quodcumque modicum spatium, id tamen declaratum est tantum de Regularibus, quibus utique valde strictius vetita est collocutio cum Monialibus. Nec etiam ibi omnino videtur, ut censet *Ciera*, rejectam esse opinionem *Quarti*, nempe quadrantem esse materiam parvam; nam ibi verius non fuit damnata, nisi opinio de quadrante cum dimidio, verbis illis: «Præterdentes non esse interdictum per breve tempus, etiam usque ad quadrantem horæ cum dimidio.» Propositio copulativè damnata est, scilicet, «quòd sit breve tempus, etiamsi extendatur ad quadrantem cum dimidio. Si quis autem multoties per plurimos dies colloqueretur cum aliqua Moniali per aliquod tempus continuatum, etiam per se non notabile, difficulter eum excusarem à mortali, et ab excommunicatione: quia tales collocutiones, licet non physice, moraliter tamen conjungi videntur.

257. — Dubit. 5. An liceat colloqui cum Moniali ob necessitatem, vel utilitatem spiritualem sine licentia? Affirmant *Diana p. 3. tract. 2. R. 104. et Lez. Januar. Peyrin. Bord. etc. ap. Mazz. p. 534.* quia non præsumitur Prælati velle impedire spiritualem Monialium profectum; sicut enim taliter loquens potest colloqui cum excommunicato, ita cum Moniali. Sed negat *Ciera D. 6. n. 8.* et illi omnino ipse adhæreo; nam si aliis permitteretur loqui cum Monialibus propter hanc causam boni spiritualis sine licentia, id noceret bono communi, cum faciliè plurimi hallucinantur, et ideo bonum commune præferri debet privato. Præterquam quòd in nostro casu vix unquam cessat adæquatè (nec etiam in particulari) finis prohibitionis, eò quòd de facili in tali collocutione subest periculum, quòd inter se loquens et Monialis aliquo affectu capiantur, et ipsorum conversatio ex spirituali deveniat carnalis. Hinc rectè decrevit S. Congr. die 26 Novembris 1632. (ut refert *Bened. XIV. de Synodo l. 13. c. 12. n. 23.*) nullam quamvis honestam et rationabilem causam à gravi culpa excusare Regularem qui colloquitur cum Moniali.

258. — Dubit. 6. An liceat sine licentia loqui cum Abbatissa? Affirmant *Diana p. 5. tr. 2. R. 49. v. Not. 3. et p. 10. tr. 14. R. 49. cum Vid. et Zambello, Pelliz. c. 5. n. 208. Mazz. p. 536.* item *Lez. Tamb. et Januar. ap. de Alex. c. 7. §. 10. q. 5.* ac adhæret *Felix Potestas p. 2. n. 1477.* quia nomine Monachorum non venit Abbas, ut censet Glossa in *c. fin. de Simonia*, et ibi *Panorm. ac Cardin. ap. Dian. l. c.* Negant verò *de Alex. l. c. cum Megala, Calderin. et Rotæ. Rom. ac Ciera. D. 6. n. 11. cum Graff. et Meroll.* Ratio, tum quia prædicta prohibitio non est odiosa, sed potius est favorabilis, cum ipsa valde prosit spirituali profectui Monialium; tum quia in Decreto S. C. edito jussu Sixti V, relato *n. 232. v. Circa autem*, vetatur locutio non solum cum Monialibus, sed cum qualibet persona intra Claustra degente, et in Constitut. *Alex. VII Sacrosancti (ap. de Alex. d. qu. 5.)* prohibetur hujusmodi allocutio etiam cum *Abbatissis, Priorissis, etc.* Sed his non obstantibus non audeo improbare primam sententiam, præsertim quia Abbatissæ ut plurimum eliguntur ex senioribus et prudentioribus, ipsæque frequentiore necessitatem habent ratione officii tractandi cum extraneis. Ad decretum autem *Alexandri* respondet *Potestas l. c.* illud fuisse particulare pro urbe Roma, fortè ob peculiare causas ibi emergentes. Præterquam quòd respectu Urbis ibi expressum est, comprehendi etiam Abbatissas. Si igitur Pontifex ubi voluit eas comprehendi illas expressit, ergo ubi non exprimitur, videntur non comprehendi, alias non erat opus eas exprimere.

259. — Dubit. 7. Quinam eximantur ab hac prohibitione? Eximuntur 1. Conjuncti in primo et secundo gradu consanguinitatis, ut exprimitur in casu Neapoli reservato. Putat autem *Ciera, D. 6. n. 5.* eximi etiam qui sunt consanguinei in secundo et tertio gradu, quia in favorabilibus lata faciendi est interpretatio. Sed huic opinioni non acquiesco, nam qui est in secundo et tertio, revera non potest dici esse in secundo; ille enim secundus gradus computatur in Moniali respectu ad stipitem, respectu verò ad colloquentem reipsa est in tertio, juxta regulam à nemine dubitatam, nempe consanguineos tot gradus distare inter se, quot gradibus remotior distat à stipite. Eximuntur 2. qui gravi metu ducti, honestè alloquuntur Moniales, quia in tali discrimine lex Ecclesiastica non obligat; est commune, vide *Ciera n. 20.* Eximuntur 3. pauperes et publicè quæstantes, ex usu et ex tacita licentia Superiorum. Et sic etiam famuli deferentes dona, breviterque se expedientes; *de Alex. c. 7. §. 10. q. 14. et Mazz. p. 534. cum Pelliz.*

240. — Dubit. 8. An pueri impuberes eximantur à prohibitione loquendi cum Monialibus? Nulli dubium quin ipsi, si essent doli capaces; si talem collocutionem frequentarent, non excusarentur à peccato, cum prohibitio in *cap. Monasti ia de Vita, et honest. Cler.* omnes comprehendat. An autem in illi Diocesisibus, in quibus collocutio prohibetur sub excommunicatione

Ordinario reservata, impuberes ab ea excusentur? Negat *Graff.* Sed verius affirmant *de Alex. cap. 7. §. 10. q. 9. cum Bon. Diana, et aliis, ex c. Pueris de Delict. puer. ubi dicuntur pueri non esse puniendi sicut puberes. Et hoc certum est in Diœc. Neapolitana, ubi pueri minores 14 ann. expressè eximuntur à casibus reservatis.*

241. — Dubit. 9. An Regulares colloquentes cum Monialibus incurrant excommunicationem reservatam latam ab Episcopo? Adsunt quatuor sententiæ. *Prima* absolutè negat cum *Diana, Lez. Quarti, et Merolla ap. Ciera R. 6. n. 24,* quia, licet Episcopi circa Clausuram Monialium ex *Trid. sess. 25. c. 5.* procedant ut Delegati Sedis Apostolicæ: tamen ibi nulla fit mentio facultatis ferendi censuras contra Religiosos. *Secunda* sententiâ omnino opposita, quam tenent *Navarr. Graff. et Campanil. ap. Barbos. All. 102. n. 73,* et cui adhæret *Ciera n. 26,* dicit omnes Regulares, etiam speciali privilegio donatos, incurrere excommunicationem latam ab Episcopo. *Tertia* sententiâ, quam tenent *Januar. Duard. Fagund. et Riccius ap. eumd. Ciera n. 25,* distinguit et dicit non incurrere, si monasteria sint Episcopo subjecta, quia cum in illis Episcopus procedat Jurisdictione ordinaria, ei non subduntur Regulares; secus verò si sint exempta, quia in his Episcopi procedunt ut Papæ Delegati. *Quarta* demum sententiâ communior, cui magis adhæreo, et tenent *Sanch. de Matrim. l. 7. D. 33. n. 23. Barbos. All. 103. n. 73. Bon. de Claus. q. 3. p. 4. n. 8. Fagnan. l. 4. in c. Quanto, de Priv. num. 9. et de Alex. c. 7. §. 10. q. 12. cum Decr. S. C. q. Apr. anno 1583, aliter distinguit et ait, quòd Regulares si habeant speciale privilegium, non possint excommunicari aut suspendi ab Episcopis (prout habent Mendicantes ex *Compend. Privileg. v. Exemptio n. 9. 23 et 24,* et Religiosi Soc. Jesu ex *Bulla Pauli III. anno 1549*). Hi non incurrunt excommunicationem ab Episcopo latam; secus verò, si tali privilegio careant. Idque probatur ex *Bulla Inscrutabili, edita 5 Febr. 1522 à Gregor. XV, ubi sic dictum fuit: « Ad hæc tam sæculares quàm regulares nullis privilegiis et exemptionibus tueri se possint, quominus si deliquerint circa personas intra septa degentes, aut circa clausuram, aut circa administrationem honorum Monasteriorum Monialium etiam Regularibus subjectarum, ab Episcopo loci similiter tanquam ad hoc Sedis Apostolicæ Delegato, quoties et quando opus fuerit, puniri et corrigi valeant. » Unde infertur quòd Regulares speciali privilegio non muniti, bene incurrunt excommunicationem latam ab Episcopo in colloquentes cum monialibus, sive Monasterium sit exemptum, sive subjectum Episcopo; quia etiam in hoc Episcopus procedit contra Regulares tanquam Delegatus Sedis Apostolicæ, aliàs in eos nullam haberet jurisdictionem puniendi et corrigendi: sicut habere dicitur in *Bulla. Secus* verò dicendum de Regularibus speciali privilegio gaudentibus; tale enim privilegium hoc importare debet, ut contra eos Episcopus**

non etiam ut Delegatus Sedis Apostolicæ possit procedere, quia, cum Regulares ordinariè in aliis sint exempti à jurisdictione Episcopi, quando contra eos Episcopus procedit, semper ut Delegatus procedere debet. Hoc tamen intelligendum, si privilegium post *Bullam Gregorii* sit concessum, non verò si ante; dum in *Bulla* dicitur, « nullis privilegiis et exemptionibus tueri se possint, etc. »

242. — Dubit. 10. An peregrini colloquentes cum Monialibus in aliena Diœcesi incurrant excommunicationem ibi reservatam? Adsunt tres sententiæ. *Prima* sententiâ absolutè affirmat, et hanc tenent omnes Auctores citati *l. 3. numero 332 in fine,* qui dicunt peregrinum etiam ad breve tempus commorantem in aliquo loco, fieri illius Ordinarii subditum. Eandem sententiâ tenent *de Alex. c. 7. §. 10. q. 10. et Ciera D. 6. n. 31,* sed aliis rationibus ducti, quæ meo iudicio non suadent. *Secunda* verò sententiâ, quam tenent *Januar. de Casib. reservat. Res. 34. n. 24. et Donatus in Praxi. t. 4. de Access. ad Monial. tr. 6. q. 22. n. 8,* dicit comprehendere Peregrinos, si Monasteria sint exempta, quia in his Episcopi ex *Trid. sess. 25. c. 5.* procedunt ut Papæ Delegati, unde ipsi etiam peregrini subijciuntur. Secus si Monasteria sint Episcopo subjecta, quia ex eodem *Trid.* in illis Episcopus procedit jurisdictione ordinaria, cui non subsunt peregrini per breve tempus commorantes, ut tenet probabilior sententiâ, juxta dicta *l. 1. de Legibus n. 156. v. Pro majori. Tertia* verò sententiâ, quam tenent *Pellizz. Diana, et alii ap. Mazz. p. 536,* qui non reprobant, dicit peregrinos brevi alicubi commorantes non incurrere excommunicationem latam ab Episcopo loci, sive Monasterium sit ei subjectum, sive exemptum, propter rationem supra allatam, quia peregrini non tenentur legibus loci. Nec obstare dicunt quòd ex *Trident. Episcopi* circa Clausuram Monasteriorum exemptorum procedant ut Papæ Delegati; nam hoc habent tantum in ordine ad restrictionem et conservationem Clausuræ, ad quam non pertinet simplex locutio. Sed huic responso meritò contradicunt *Januar. de Casib. res. Res. 34. num. 19. et Fag. l. 5. in c. Quando de Privileg. d. 15 et 16,* quia accessus ad colloquendum, juxta sensum Doctorum, spectat ad Clausuram, idque colligitur ex *c. Periculoso, de Statu Regul. (renovato à Trid. sess. 25. c. 5.)* ubi dicitur: « Nullique ingressus, vel accessus (nota) pateat ad easdem, ut à sic publicis et mundanis conspectibus separatæ omnino servire Deo valeant liberius, et lasciviendi opportunitate sublata eidem corda et corpora in omni sanctimonia diligentius custodire. » Ergo non solum ingressus, sed etiam accessus prohibitio pertinet ad Clausuram, dum etiam accessus præbet Monialibus lasciviendi opportunitatem, eisque obstat ne corda Deo diligentius custodiant. Et ideo Episcopi in Monasteriis exemptis procedunt ut Papæ Delegati, quia ut tales sunt destinati à *Trident. circa Clausuram Monialium, prout declaravit S. C. ap. Fagnan. l. c. n. 31.*

His tamen non obstantibus, vide mox dicenda in fine numeri sequentis *v. Sed quidquid.*

Dubit. 11. An Episcopi colloquentes cum Monialibus in aliena Diocesi incurrant excommunicationem latam ab Ordinario loci? Non videtur dubitandum, quia ex *c. Periculoso, de statu Regul. in 6.*, etiam Episcopi prohibentur à colloquendo cum Monialibus extra suam diocesim, vel intra cum exemptis, dum ibi dicitur *nullique ingressus, vel accessus pateat ad easdem.* Nullibi enim habetur quòd Episcopi, aut etiam Cardinales, sint exempti à communibus legibus ut docet *Bon. de Leg. D. 1. q. 1. p. 6. n. 35.* cum *Rot. Rom.* et aliis: et hoc dicit cum *Ugolin.* procedere etiam in odiosis. Quoad excommunicationem verò *Mazz. tom. 3. p. 534. in fin. et Dian. ac Graff. ap. de Alexand. c. 7. §. 10. q. 6.* negant Episcopos eam incurrere, quia lex non ligat æqualem, ex *c. Cum inferior de Major et obed.* Sed affirmat *de Alex. l. c. cum aliis*, quia Episcopi in alieno territorio censentur privatæ personæ ex *Panorm. Hostiensi*, et aliis; unde ipsi subjiuntur ac alii eisdem pœnis; et sic *de Alexand.* refert decisum à S. C. ap. *Navarr.* die 20 Maii 1619.

245.— Sed quidquid dixerint Doctores præfati, hodie concludendum, tam exteros, quàm Episcopos peccare quidem accedendo ad colloquendum cum monialibus existentibus in aliena Diocesi, sed non incurrere excommunicationem; nam in Bulla *Gravissimo* Bened. XIV, edita die 31 Octobr. 1749, dicitur quòd tam Episcopi quàm externi sunt quidem subjecti Constitutionibus Ordinarii loci quoad auctoritatem directivam, non verò quoad coactivam; quapropter, licet peccent, non tamen pœnas incurrunt, quia Episcopi et externi non subjiuntur auctoritati ordinariæ Episcoporum: « Cum verò (verba Bullæ) » iidem ordinariæ Episcoporum jurisdictioni minimè subsint, » ideoque sint immunes à pœnis. » Ratio quippe est, quia etsi Episcopi sint Delegati Apostolici circa Clausuram Monialium; eorum tamen jurisdictio est ordinaria, tanquam perpetuò annexa Episcopali officio, juxta dicta *l. 6. n. 591. Dub. 9.*

BREVIS DISSERTATIO

Super Censuris circa Immaculatam B. V. Mariæ Conceptionem.

244. — ANTE omnia operæ pretium est recensere diversas Bullas à summis Pontificibus super hac materia emanatas.

Et I. Sixtus IV. in sua Extrav. *Cum præexcelsa*, quæ habetur in 6. *Decretal. Extrav. Comm. de Relig. et Vener. SS.* sic ait: « Cum præexcelsa meritorum insignia, quibus Regina cœlorum » Virgo Dei Genitrix... utpote via misericordiæ, mater gratiæ » et pietatis amica, humani generis consolatrix, pro salute fidelium, qui delictorum onere gravantur, sedula oratrix et per-

» vigil, ad Regem, quem genuit, intercedit, debitum reputamus » universos Christi fideles, ut Omnipotenti Deo de ipsius im- » maculatæ Virginis mira conceptione gratias et laudes rege- » rant. et institutas propterea in Dei Ecclesia Missas, et alia » divina Officia, dicant et illis intersint. » Inde S. Pontifex eis, qui Missam et Officium hujusmodi in die festivitatis Conceptionis Mariæ, et per octavam dicunt, et illis intersunt, eandem Indulgentiam impertitur, quam lucrantur in festo Corporis Christi. Idem Pontifex in sequenti Extrav. *Grave nimis, eodem tit.* edita ann. 1483, excommunicationem ipso facto imposuit asserentibus in concionibus, vel aliis quomodolibet, esse hæreticos, vel graviter peccare, qui tenent B. V. Mariam præservatam fuisse à peccato originali, vel qui celebrant Officium Conceptionis, vel audiunt de hac concione. Et pariter ibi excommunicantur qui pro veris tenent, vel legunt libros idem, ut supra, asserentes. E converso etiam ibi excommunicantur qui dicunt esse hæreticos, vel peccare graviter tenentes oppositam sententiam.

II. S. Pius V in sua Bulla 114 edita ann. 1570, incipiente *Super speculam*, statuit: « Quatenus nemo cujusque ordinis, » gradus, etc. in popularibus concionibus, vel ubicumque pro- » miscua virorum et mulierum multitudo convenire solet, de » hujus controversiæ alterutra parte disputare, rationibus vel » DD. autoritate asserendo propriam sententiam, et contrariam » refellendo, aut impugnando, vel de hac quæstione... vulgari » sermone scribere, vel dictare, præsumat. Qui contra fecerit » suspensionis pœnam à Divinis ipso jure incurrat, si fuerit in » Sacris constitutus, et quocumque gradu, dignitate, et adm- » nistratione sit ipso facto privatus, et ad eadem vel similia mu- » nera obtinenda vel obeunda perpetuò inhabilitatis censuræ » ipso etiam facto sit obnoxius; super quibus nisi à Romano Pon- » tifice dispensari, aut absolvi non possit. » Cæterum additum fuit: « Liceat doctis in publicis Academiæ disputationibus, ubi » intersunt qui rem capere possunt, nec scandali substat occasio, » de illa quæstione disserere; dum tamen neutra veluti erro- » nea prædicetur. » Insuper S. Pius V, in Festo Conceptionis B. V. mandavit recitari Officium de Nativitate, mutato verbo *Nativitatis* in aliud *Conceptionis*.

III. Paulus V, in sua Bulla 97, emanata anno 1616, (ut refert Illustriss. Episcopus *Torni* in *Adnot. ad Estium l. 2. Dist. 3. §. 2.*) interdicit sub pœna suspensionis, et aliis contentis in Bulla S. Pii V, mandavit ne « audeant cujusque conditionis, etc. » personæ, in publicis lectionibus, concionibus, conclusionibus » aliisque actis publicis asserere B. Virginem in peccato originali conceptam fuisse. » Ulterius idem S. Pontifex mandavit sub eisdem censuris et pœnis, « quòd negativam opinionem, » videl. quòd non fuerit concepta cum peccato originali, in » prædictis publicis actibus asserentes, aliam opinionem non » impugnent, nec de ea aliquo modo agant seu tractent. »

IV. Greg. XV. in sua Bulla 29 edita anno 1622, quam refert *Bonac. Tom. 3. Disp. 3. de Susp. quæst. 6. p. IV. n. 2.*, prohibitionem extendit, et mandavit omnibus sub eisdem pœnis, ut supra, « ut neque etiam in sermonibus et scripturis audeant » asserere, quòd Beatissima Virgo fuerit concepta cum peccato » originali: nec de hac opinione affirmativa aliquo modo agere » seu tractare. Per hoc tamen Sanctitas sua non intendit repro- » bare hanc opinionem, nec ei prorsus præjudicium inferre, » etc. » Tantùm autem ab hoc Pontifice indultum fuit Fratibus Ordinis Prædicatorum, ut in privatis colloquiis seu conferentiis inter se dumtaxat, et non alios, possint de opinione affirmativa disserere, sine ulla censura.

V. Demum accessit Constitutio Alex. VII. *Sollicitudo omnium Ecclesiarum*, edita ann. 1661, (quam refert illustriss. *Torni in Adnot. ut supra, loc. c.*) ubi S. Pontifex sic incipit loqui: « Vetus est Christi fidelium erga ejus Beatiss. Matrem Virginem » Mariam pietas sentientium ejus animam in primo instanti » creationis, atque infusionis in corpus fuisse speciali Dei gra- » tia, et privilegio, intuitu meritorum Jesu Christi ejus Filii » humani generis Redemptoris, et macula peccati originalis » præservatam immunem; atque in hoc sensu Conceptionis fes- » tivitatem solemnè ritu colentium et celebrantium. Crevitque » eorum, atque hujusmodi cultus post editas à fel. rec. Sixto IV, » Prædecessore nostro in ejus commendatione Apostolicas Con- » stitutiones, quas S. Concilium Trid. innovat. » Deinde addit: » Aucta rursus, et propagata fuit pietas hæc, et cultus erga » Deiparam.... ita ut accedentibus quoque plerisque celebriori- » bus Academicis ad hanc sententiam, jam ferè omnes Catholici » eam complectantur. » Deinde prosequitur: « Decreta Sixti IV, » Pauli V et Gregorii XV, edita in favorem sententiæ asse- » rentis animam B. M. Virginis in sui creatione, et in corpus » infusione Spiritus sancti gratia donatam, et à peccato origi- » nali præservatam fuisse; necnon et in favorem Festi, et cul- » tûs Concept. ejusdem Virg. Deiparæ secundùm piàm istam » sententiam exhibiti, innovat, et sub pœnis, et censuris in » eisdem Constitutionibus contentis observari mandat. Insuper » omnes, qui præfatas Constitutiones ita pergent interpretari, » ut favorem per illas dictæ sententiæ, et Festo, et cultui secun- » dùm illam exhibito, frustrentur, vel qui hanc eandem sen- » tentiam, seu cultum in disputationem revocare, et aut contra » ea quoquo modo directè, vel indirectè quovis prætextu, scripto, » seu voce loqui, concionari, tractari, contra ea quidquam de- » terminando, aut asserendo, vel contra ea argumenta affe- » rendo, et insoluta relinquendo, aut alia quovis excogitabili » modo disserendo ausi fuerint, » præter pœnas in Constitut. Sixti IV. contentas, concionandi, et publicè docendi facultate, necnon voce activa et passiva in quibusvis electionibus ipso facto Pontifex privat. Idem Alex. VII. libros, in quibus præfata sen- tentia, Festumque seu cultus secundùm illam in dubium revo-

catur, aut contra eam quomodocumque, ut supra, aliquid scri- biter, aut legitur, et disputationes contra continentur; post Pauli V Decreta edita, aut in posterùm quomodolibet edenda prohibet sub pœnis, et censuris in Indice librorum prohibi- torum contentis, atque ipso facto absque alia declaratione pro- expressè prohibitis haberi mandavit.

245. — Hinc cum *Bon. To. 3. Disp. 3. de Suspens. q. 6. p. 4.* inferuntur sequentia, et I. incurrit pœnas inflictas qui diceret defendi posse sententiam affirmativam, scilicet quòd Conceptio B. V. fuerit maculata; vel qui rationes ad eam probandam addu- ceret, nisi eas produxerit ad illis respondendum, quia hoc non esset agere de sententia affirmativa, sed de pia sententia oppo- sita, ut ejus veritas magis eluceret, ut fusiùs mox explicabimus.

246. — Inferitur II. Pœnas etiam incurrit, qui asserit Festum Conceptionis celebrari, quia B. Virgo sanctificata fuit in utero Matris, nam hoc pacto (rectè ait *Bon.*) satis apertè assereret per consequentiam necessariam, Deiparam fuisse in peccato conceptam, et inde sanctificatam; sanctificatio enim necessariò privationem sanctitatis supponit. Tantò magis, quòd Greg. XV mandavit in Missa et Officio, non alio quàm conceptionis vo- cabulo fideles uti debere. Insuper Alexander VII, in præcitata Bulla expressè prohibuit frustrari, aut interpretari, vel in du- bium revocari ex quoquo modo directè, vel indirectè quovis prætextu favores per dictas Bullas præstitos piæ sententiæ, et Festo secundùm eam exhibito. Quinam autem esset favor præ- stitus sententiæ piæ, si Concept. nomine posset accipi sanctificatio B. V. in alio instanti, quàm in primo suæ Conceptionis? Et quamvis aliàs impropriissimè acciperetur Conceptio pro sancti- ficatione; nam ita etiam S. Jo. Baptista et Jeremias possent dici sanctè concepti; attamen hæc etiam impropria interpretatio vetita certè fuit ab Alex. VII in sua Const. ut dixi, sub pœnis ibi contentis.

247. — Inferitur III. Pariter incurrit, qui transcribit sententiam affirmativam, ut indicet ipsum sectari eam; esset hoc enim saltem de illa agere. Inferitur IV. Transgrediens ipso facto in- currit suspensionem à divinis, et etiam (ut probabilius tenet *Bon.* contra alios) incurrit inhabilitatem ad Officia. Rectè verò dicit non incurrere privationem Dignitatum, etc. nisi post sen- tentiam Judicis. Inferitur V. Pœnæ supradictæ non solum in- curruntur à constitutis in Sacris, ut præscribit S. Pius. V, sed etiam ab omnibus sive Ecclesiasticis, sive secularibus, ut extendit Paulus V, et Greg. XV. Inferitur VI. ab his pœnis solus Pontifex absolvere potest; et Episcopus, quando delictum est occultum.

248. — Quoad tuentes autem sententiam Conceptionis imma- culatæ, vetatur quidem eis sub eisdem pœnis sententiam oppo- sitam censurare, et piàm sententiam asserere tanquam Dogma fidei. Non autem prohibetur eam rationibus, et auctoritatibus pro- bare; nam licet S. Pius V in sua Bulla (ut supra n. II.) citata